

לקוטי וספורים נפלאים

פרשת וארא

"ולא שמעו אל משה" (ו, ט)

"חבל על דאבדין ולא משתכחין" (סנהדרין קא).

וכך היה רבי נפתלי מרופשיץ מבאר דברים אלו: "חבל על דאבדין" - חבל על בני העלייה שהם נאבדים. "ולא" - אלו שאין בהם מאומה והם בבחינת לא, משתכחין - אנשים כאלו מצויים לרוב...

"הן בני ישראל לא שמעו אלי" (ו, יב)

בעל האהבת ישראל מויד'ניץ, היה נוהג לטייל בכל ערב עם גבאו לבריאותו. פעם הגיע לביתו של אחד מעשירי העיר, ששמש כמנהל הבנק המקומי. הלה, שהשתייך למשכילי העיר ולא היה מחסידיו של הרבי, התפלא לראות את הרבי מבקש להכנס לביתו. מפני הנימוס לא שאל את הרבי מה בקשתו, והרבי ישב ליד שולחנו שעה ארוכה בלי לדבר מאומה.

לאחר מכן קם הרבי ויצא מביתו, והעשיר יצא ללוותו באדיבות. לבסוף פקעה סבלנותו של העשיר והוא שאל:

"לי הכסף ולי הזהב נאם ה'" (חגי ב, ח)

שואל בעל המאור עינים: הרי כל העולם, על כל אוצרות הטבע, הכספים והברואים שבו - שיכים לבורא, ומדוע ההדגשה היא דוקא על 'זהב וכסף'? ועונה המאור עינים: כסף וזהב לא מוצאים בכל מקום, בשביל להשיג אותם חייבים לרדת לתהום! רק שם, במעמקי האדמה והשואל מוצאים את אוצרות הטבע היקרים ביותר!

זה מה שהבורא אומר לנו בעצם: יש לך, אדם יקר, מצבים קשים? רגעים שאתה מרגיש חסר אונים? ימים או ארועים שאתה מוצא תהומות בנפשך? כשאתה מתמודד עם תהומות, עם כשלוך, עם דברים שאתה לא יכול לשלט עליהם, מדוע זה כל כך כואב לך? כי אתה מרגיש שלקחו לך את הכוח והשליטה על החיים...

ברגעים כאלה שאתה נחשף לחסר האונים שלך, אתה יכול לבחור להלחם בזה, לא להסכים בשום אופן למצב, להתעקש לשנות את המציאות בלי הגיון, ואתה יכול גם לבחור לטבע לתוף התהום, להתנאש, לעזב את המלחמה, ולא לנסות להשתחרר מהעצב... אבל אם אתה רוצה יהלומים, אם אתה רוצה לחצב זהב וכסף מן התהומות - אל תתנאש ואל תלחם במציאות, פשוט חפש אותי בתוף התהום!

(נקודות של אור - ספינקא)

"יסלח לי הרבי על תמיהתי, אולם לפלא היה ביקורו של מר בביתי בלי שאבין מה היתה מטרתו".

השיב לו הרבי: "באתי לביתך כדי לקיים מצוה". תמה העשיר והרבי הסביר: רבותינו אמרו, אמר רבי אילעא משום ר' אלעזר בר' שמעון כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע (יבמות סה,

ב), בוודאי הכוונה היא לא שאתה תהיה בביתך ואני בביתי, באופן שלא תוכל לשמוע כלל את דיבורי, הכוונה היא איפוא, שאבוא לביתך, באופן שאפשר לי לומר ואפשר לך לשמוע, ושם לא אומר את שאינו נשמע. באתי אפוא לביתך כדי שלא לומר את הדבר שאינו נשמע..."

התפלא העשיר וביקש הסברים, אך הרבי טען ואמר, לא אומר לך את הדבר, מפני שמובטחני כך שלא תשמע אלי.

ככל שהרבי התעקש שלא לגלות את הסוד, הלכה סקרנותו של הגביר וגברה יותר ויותר לדעת במה דברים אמורים, עד שהרבי נעתר לבקשתו וסיפר: "מתגוררת כאן בעיר אלמנה עניה שחייבת לבנק סכום גדול, ובימים הקרובים עומד ביתה להימכר בידי הבנק

במכירה פומבית, והאלמנה עומדת להזרק מביתה בחוסר כל.

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

פעם ניגשו שני בעלי דין ל"דין תורה" אצל רבי מנחם מנדל מלינסק זצ"ל.

כשהקריא להם את הפסק, סירב אחד מהם לציית.

אמר לו הרב: "דע לך, שכשנתמנתי כאן לרב, הבאתי עמי קופסה אחת והיא מונחת למעלה על הארגז ובתוכה מונח כעס..."

כשאני צריך לכעוס לכבוד שמים, אני עומד על הספסל

ומטפס ועולה עד שאני מגיע לארגז. לוקח את הקופסה עם הכעס, פותח את הקופסה, לוקח לי משם קצת כעס וכועס, ואם אכעס עליך לא תהיה תרופה למכתך, ובכך דע את אשר לפניך".

מיד נפל מורא ופחד על בעל הדין, ומיהר לקיים את כל מה שפסק הרב בדין תורה.

(ספורי חסידים, מועדים)

אצל הרה"ק רבי זושא מאניפולי זצ"ל נחשב הכעס לאחת מן העבירות הקשות, אשר יש לשוב עליהם בתשובה שלימה בתוספת סיגוף הגוף.

פעם נוכח רבי זושא כשאחד ממקורביו הגיב בכעס.

אף שהמדובר היה על אודות ענין חשוב, וחרף העובדה שהחורף שלט אז בכל עוז, ובכל העיר לא היה בעת ההיא מקוה מחומם, בכ"ז הורה רבי זושא לאותו אדם ללכת מיד ולטבול במקוה שמימי היו קרים כקרח, כדי להטהר מטומאת הכעס ולשוב על חטאו זה בתשובה שלימה.

(צנתרות הזהב)

טוהר מדותיו ומדת סבלנותו של הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שהיתה לאות ולמופת, היו מתגלים בשעת השיעור.

לעתים אירע שנשאלה שאלה שלא כענין, הגרי"ש לא איבד סבלנותו והשיב כהלכה שוב ושוב.

היו מקרים שהשואל נאחז בקש... עד שהדברים הגיעו לידי מצב שעשוי להוציא מן הכלים...

רציתי לבקש ממך לוותר על החוב של אותה אלמנה מסכנה, אבל לא אמרתי דבר משום שמצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע".

החל העשיר להצטרף ולטעון שחובה של האלמנה אינו חוב פרטי שלו, אלא חוב של הבנך עצמו, ומדובר על חוב עצום של כמה מאות ריניש.

הרבי הפסיקו באחת ואמר: "הוא אשר דברתי, שלא

תאבה ולא תשמע לי", ומיד נכנס הרבי לביתו.

הדברים חדרו ללבו של העשיר כחץ ולא נתנו לו מנוח.

לבסוף שילם לבנך מכיסו את כל חובה של האלמנה והיא נותרה בביתה.

"ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם" (ז, יג)

הרה"ק רבי יצחק איזיק מקאמרנא זיע"א

התפרסם בדורו כאיש קדוש ובעל מופתים.

פעם התגנב לחצרו משכיל אחד שהתחפש לחסיד, כדי לבחון מקרוב את מופתיו של הרבי.

לאחר ששהה שם איזה זמן, יצא המשכיל ואמר שלא ראה שום מופת, ואף פירסם זאת באחד העיתונים.

כשהראו את דבריו לרבי, אמר, אין פלא בדבר,

התורה מעידה על בני ישראל "ויעש האותות לעיני העם ויאמן העם (ד,

ל - לד) ואילו פרעה ראה אותם האותות ונשאר בשלו "ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם" ללמדך שהכל לפי הרואה.

"וידבר ה' אל משה ואל

אהרן ויצום את בני ישראל" (ו, יג)

כתב רש"י: "ציווה עליהם להנהיגם בנחת ולסבול אותם". ביתר פירוט מובא במדרש: אמר להם הקב"ה, בני

סרבנים הם, רגזנים הם, טרחנים הם, על מנת כן תהיו מקבלים עליכם, שיהיו מקללים אתכם שיהיו מסקלים

אתכם באבנים" (מד"ר שמות ז-ב).

"פְּעָמַיִם בְּאַהֲבָה שָׁמַע אוֹמְרִים"

מדוע צריך לקרוא קריאת שמע בכל יום, ולא רק פעם אחת - אלא שלוש וארבע פעמים?

הרי המטרה של קריאת שמע היא נטיעת האמונה בלבבות, האמונה בק-ל אחד.

האם לא היה מספיק למשל לקרוא את שמע פעם אחת בחדש ודיים?

הרי אלמלא לא זכו בני ישראל אלא להקביל פני אביהם שבשמים רק פעם אחת בחדש ודיים?

האם לא די בפעם בחדש, כדי להחדיר היטב את האמונה בתוך הלב - ולהמשיך הלאה בחיים, עד

לחדש הבא? מדוע צריך בכל יום, ועוד פעמים ביום? אומר השפת אמת: יש שני חלקים באמונה בק-ל

אחד, יש את החלק הבסיסי, שהוא - להאמין שאין עוד אלה מלבדו, ושהוא אחד יחיד ומיוחד.

ואכן, לא בשביל האמונה הזו קוראים את קריאת שמע מדי יום, כי זוהי אמונה שקל לנו יותר לקבל...

החלק השני, הוא להאמין שאין עוד שום מציאות אחרת מלבד הבורא, לא החבר, לא בני הבית, לא

הבנין ולא ההצלחה שלי, הכל הכל הוא רק כוח הבורא ואין בלתו!

את האמונה הזו קשה יותר להחדיר ללב, כי הגוף מתנגד לזה, הגוף רוצה להרגיש שליטה...

להאמין בזה - זו מלחמה יומיומית! מלחמה קשה, לא לתת לשום ארוע או מקרה בעולם לשלט עלי

ולהסתיר ממני את המציאות האחת והיחידה - מציאות הבורא!

לכן, אומר השפת אמת, צריך לקרוא את קריאת שמע מדי יום, ולהכריז בשנית כי הוא 'אח-ד' ואין בלתו...

(נקודות של אור - ספינקא)

לעי"נ האשה החשובה

מרת **מרים יוכבד** ב"ר **צבי ליבוביץ** ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

אלא בעבורו, תתרכז בתפלתך ובמחשבותיך עליו ורק עליו, ואל תחשוב על מצבך כלל, והנני מבטיחך שתוושע".

האברך קיבל את הדברים והתאמץ לנהוג על פיהם, ואכן זכה להפקד בישועה ורחמים.

(מים חיים)

או אז היה הגרי"ש מתחיל פתאום לחייך, וניכר כיצד משרה על עצמו בכוח, רוגע ושלוה, כשהוא בורח מן הכעס עד הקצה האחרון...

(משוש דו"ד)

"אלה ראשי בית אבות בני ראובן... ובני שמעון... ואלה שמות בני לוי" (ו, יד - טו)

הקשה השל"ה הק', מה פשר תיבות "שמות" שהזכיר הכתוב אצל בני לוי ולא כתב כך אצל ראובן ושמעון? ותירץ, כי בני שבט לוי הרי לא היו בגלות, ולוי ידע דבר זה ורצה להשתתף בצרת הציבור. מה עשה? קרא שמות לבניו על שם הגלות, דהיינו שם גרשון על שם כי גרים הם בארץ לא להם, ושם קהת על שם שיניהם קהות, ושם מררי על שם וימררו את חייהם. זהו שאומר "ואלה שמות בני לוי".

ומכאן כותב השל"ה - ילמד האדם להשתתף בצער הציבור אעפ"י שאין הצרה מגעת לו, וכן הודיע השי"ת למשה רבינו ע"ה, אהיה אשר אהיה, אהיה עמהם בגלות זו, אהיה עמהם בגלות אחרת. עכ"ד.

יהודי מאנטוורפן שבשנות נישואיו הראשונות, טרם זכה להעמיד שם ושארית, פנה אל הגאון רבי חיים קרייזוורט זצ"ל שיברך אותו להפקד בפרי בטן.

הציע לו רבי חיים לנהוג על פי מאמר חז"ל: "כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה" (בבא קמא צב), ועל כן עליו להתפלל בעד חבר הנמצא גם הוא באותה מצוקה, ובוודאי ייענה.

לאחר זמן התעניין רבי חיים אצל האברך, האם הועילה לו הסגולה ונענה בשלילה.

רבי חיים תלה את הקולר בכוונת התפללות של האברך ולכן אמר לו בהחלטיות: "דע לך שהסגולה מועילה רק כאשר תפלתך תהיה למען ידיך וכל כוונתך אינה

"הן לא יאמינו לי!... ולא שמעו אל משה"

כְּאִשֶׁר הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלַח אֶת מֹשֶׁה רַבְּנוּ לְבַשֵּׁר אֶת יִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאֻלָּה הַמִּתְקַרְבֶּת, אוֹמֵר מֹשֶׁה רַבְּנוּ - 'הֵן לֹא יֵאֱמִינוּ לִי!'

וְלִכְאוּרָה, הֲרֵי הָאֱמוּנָה הִיא לֹא לְמֹשֶׁה רַבְּנוּ - אֲלֵא לְהָאֲמִין בְּבוֹרָא הָעוֹלָם שִׁיגְאֵל אוֹתָם, אִזּוּ מָה פֶּשֶׁר הַמַּלְיָם 'לֹא יֵאֱמִינוּ לִי?'

יֹתֵר מִכֵּךְ, בְּהַמְשָׁךְ הַתּוֹרָה, בְּקִרְיַת יָם סוּף, אָנוּ מוֹצְאִים עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 'וַיֵּאֱמִינוּ בָּהּ' וּבְמֹשֶׁה עֲבָדוֹ, מָה זֹאת אוֹמֶרֶת 'אֱמוּנָה בְּמֹשֶׁה עֲבָדוֹ? הֲרֵי הָאֱמוּנָה הִיא בְּבוֹרָא!'

בְּכַדֵּי לְתַרְץ אֶת שְׁתֵּי הַשְּׁאֵלוֹת, הִסְבִּיר כ"ק אד"ש פִּי יִשָּׁנָם שְׁנֵי סוּגִים שֶׁל אֱמוּנָה בְּשַׁעַת קִשְׁי: יֵשׁ אֶת הָאֱמוּנָה הַרְגִילָה, זוּ הַקְּלִילָה, הַנְּעִימָה וּמְעוֹרְרַת הַתְּקוּהָ.

אֱמוּנָה שֶׁ'הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה', וְ'הַכֹּל יִהְיֶה טוֹב', וְגַם זֶה יַעֲבֹר... זוֹהִי אֱמוּנָה שְׁכָלָם אוֹהֲבִים לְאַחֵז בָּהּ, אֱמוּנָה שֶׁל סְטִיקֵרִים...

אֶת הָאֱמוּנָה הַזֹּאת כְּמוֹכֵן הִיָּה לְבַנְי יִשְׂרָאֵל, הֵם גַּם קוּוּ וְרָצוּ לְהָאֲמִין שְׁיוּם אֶחָד יִשְׁתַּחֲרָרוּ מִהֶעַל הַכְּבֹד שֶׁל מִצְרַיִם...

אָבֵל, לֹא זוּ הִיא תְּכִלִּית הָאֱמוּנָה! בְּשִׁבִיל אֱמוּנָה כְּזֹאת - לֹא הִיָּה צְרִיךְ לְהוֹרִיד אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְמִצְרַיִם!

הָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּית, הִיא גְּאֻלַּת הַדַּעַת, לְהָאֲמִין שְׁבִתוֹךְ הַגְּלוּת עֲצָמָה יֵשׁ כְּנֶנְה אֱלוּקִית טוֹבָה! לֹא לְתַת לְכָאֵב וְלְעֶצֶב לְחִדּוּר לְלֵב, וְלְדַעַת לְהַתְּעַקֵּשׁ וּלְהִלָּחֵם לְהָאֲמִין שְׁכָל רְגַע שֶׁל קִשְׁי יֵשׁ מִטְּרָה!

זוֹהִי אֱמוּנָה שֶׁל מֹשֶׁה רַבְּנוּ, שֶׁל גְּאֻלַּת הַדַּעַת, זוֹהִי אֱמוּנָה שֶׁל גְּאֻלָּה...

המכות על מצרים.

תפילתו מוזכרת בלשון 'ויעתר', 'ויפרוש כפיו' וכדומה, אולם פעם אחת, במכת צפרדע, נאמר 'ויצעק משה' מדוע צעק?

אלא שכאשר רבבות אלפי צפרדעים מקרקרות בקולי - קולות, אין למשה ברירה אלא לצעוק, כדי שיוכל לשמוע את מה שהוא מוציא מפיו...

לעי"נ האשה החשובה

מרת **צפורה פייגא** ע"ה ב"ר **משה אליעזר** שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

"והפליתי ביום ההוא את ארץ גשן... לבלתי היות שם ערב... ושמתי פדת בין עמי ובין עמך" (ח, יח-יט)

מה בא להוסיף הפסוק "ושמתי פדת בין עמי ובין עמך"? פסוק זה בא ללמד שבמכת ערב, לא רק לארץ גשן לא יגיעו החיות, אלא אפילו בארץ מצרים ששם היה הערוב גם יהיה ניכר ההבדל "בין עמי ובין עמך", ואם יעמדו זה לצד זה, שני אנשים - יהודי ומצרי, החיות תתקופנה רק את המצרי ולא את היהודי.

(אור החיים)

"ויאמר ה' אל משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה" (ט, יג)

מדוע אמר ה' למשה דוקא בלשון "והתיצב" ולא "ובא"? במדרש כתוב שפתח ארמונו של פרעה היה נמוך, ומולו עמד פסל, וכך כל הנכנס לפרעה היה חייב להתכופף ובכך השתחוה לפסל.

היו שלשה אנשים שלמענם נעשה נס, והפתח התרומם בפניהם. ומי הם? יעקב אבינו - "ויבא יוסף את יעקב אביו ויעמדהו לפני פרעה" (בראשית מז, ז) בעמידה ישרה. משה ואהרן - "והתיצב לפני פרעה".

שלתם נכנסו לפני פרעה כשהם נצבים ועומדים, בלי לכופף את ראשם.

(אלשיך)

"והפשטה והשערה

נכתה... והחטה והכסמת לא נכו כי אפילת הנה" (ט, לא - לב)

פירש הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן בדרך צחות: "והפשטה" - פשוטי העם, "והשערה" - הצדיקים שהקב"ה מדקבק עמם כחוט השערה, "נוכתה" - מוכים הם בעולם.

אולם החטה והכוסמת" - בעלי החטאים והכתמים, "לא נכו" - אותם אין מכים, "כי אפילת הנה" - שהם שרויים בחושך ומקבלים כאן שכרם...

"ויאמר ה' אל משה אמר אל אהרן נטה את מטך והך את עפר הארץ" (ח, יב)

וברש"י: "לא היה העפר כדאי ללקות על ידי משה, לפי שהגין עליו כשהרג את המצרי ויטמנהו בחול".

ולכאורה מה הועיל העפר, הרי מיד למחרת נודע הדבר? נמצאנו למדים שגם הרגשה טובה של יום אחד, בהיותו מדמה לעצמו שניצל מחרב פרעה על ידי הטמנת המצרי בחול - גם על הרגשה מועטת זו נתחייב משה רבנו בהכרת הטוב לחול ולעפר אשר במצרים!

על אחת כמה וכמה שאנחנו מחויבים בהכרת הטוב על מעשה הטבה של ממש, וביותר אם הטבה זו נמשכת שנים רבות, כמו בחיי הנישואין לאורך ימים ושנים טובות, או הטבה של הורים לילדיהם, היש גבול להכרת הטוב שמחויבים על מקרים כגון אלה?

אחד ממקורביו של ראש ישיבת חברון, הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל, סיפר מעשה שהתרחש בשנותיו האחרונות של ראש הישיבה.

יום אחד באתי לביתו כדי לקחתו להיכל הישיבה. היה זה כבר בתקופה שבה קשתה עליו ההליכה, והטיפוס במדרגות בכפל כפלים.

ראש הישיבה יצא מביתו, ירד לאיטו במדרגות, וכשהגענו אל המדרכה ברחוב, נעצר לפתע.

"מה קרה?" - שאלתי את הגרש"ז, והגאון, רמו בידיו שהוא צריך לעלות שוב לביתו.

התפלאתי, ולא ידעתי פשר הדבר, מספר המקורב.

ראש ישיבת חברון עולה שוב במדרגות, וכשהוא מתנשם ומתנשף, פותח את דלת הבית, ניגש אל המטבח, ואומר לרעייתו הרבנית: "כשיצאתי מהבית, שכחתי לומר לך שלום, לכן אני עושה זאת עכשיו" - - - אמר שלום בחינניות מרובה, ויצא את הבית.

אה, כמה הכרת הטוב חייב האדם לאשתו! ואם כך לעקרת הבית, על אחת כמה וכמה כפולה ומכופלת היא חובתנו להכיר טובה לבוראנו יתברך ויתעלה, המיטיב עמנו בכל רגע ורגע.

וכאשר אנחנו אומרים את תפילת "נשמת כל חי", נגיע למצב שכל עצמותינו תאמרנה "ה' מי כמוך!" (ע"פ הגדה של פסח חשוקי חמד)

אומר משה רבנו: אם אני הולך כרגע לבני ישראל ומבשר להם על הגאלה - מה זה שוה? הרי הם לא מאמינים לי, לאמונה שלי! לאמונה שגם בתוך ההסתרה שבתוך ההסתרה, גם שם בודאי נמצא השי"ת.

אם בני ישראל לא מאמינים שבכל רגע של קשי טמונה כונה אלוקית טובה ונסתרה, ושבכל עצב יש מטרה, מה שוה כל הגאלה? אולי הגוף יצא ממצרים, אבל הדעת תשאר שם, בגלות, בצמצום הדעת! אמן, לאחר שעברו בני ישראל את ים סוף, או אז הביטו לאחוריהם - והאמונה של משה רבנו נכנסה להם אל תוך הלב, הם הבינו שבתוך הקשי מסתתר האלוקים!

זוהי כונת הפסוק 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו, בסוג האמונה שהוא הביא לעולם...

לאחמ"כ הוסיף כ"ק האדמו"ר שליט"א: אבל זו לא חכמה לעמד אחרי הישועה ואז להביט לאחור ולהודות על רגעי הקשי... העבודה האמתית היא להאמין בזה כשאתה עדין נמצא בשיא הקשי!!!

(נקודות של אור - ספינקא)

א גוט שבת